

Nota

Verslag van resultaten Proefsleuvenonderzoek

WIELSBEKE HOUTVEZELSTRAAT (prov. Oost-Vlaanderen)

Auteur: Alyssa BOECKSTEYNS
Redactie: Christof VANHOUTTE

Projectcode: 2019D150

Topografische kaart:	Zie plan in bijlage 1 en 2 in verslag van resultaten bureauonderzoek
Begindatum onderzoek:	08/05/2019
Einddatum onderzoek:	08/05/2019
Relevante termen thesauri:	Metaaltijden, proefsleuvenonderzoek
Alle betrokken actoren:	
Betrokken personen buiten het project:	/
Contact:	info@monument.be; T: +32 51 31 60 80

0. INHOUDSTAFEL

0. INHOUDSTAFEL	3
1. BESCHRIJVEND GEDEELTE	4
1.1. ONDERZOEKSOPDRACHT	4
1.1.1. Inleiding	4
1.1.2. Vraagstelling	4
1.1.3. Randvoorwaarden	5
1.1.4. Geplande werken	6
1.2. WERKWIJZE EN STRATEGIE	7
1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie	7
1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek	8
1.2.3. Gebruikt materiaal	9
1.2.4. Inbreng specialisten	9
1.3. ASSESSMENT ONDERZOCHE GEBIED	10
1.3.1. Landschappelijke ligging	10
1.3.2. Historische situering	10
1.3.3. Archeologisch kader	11
2. ASSESSMENTRAPPORT	13
2.1. STRATIGRAFIE	13
2.2. ASSESSMENT SPOREN	14
2.3. ASSESSMENT VONDSTEN	21
2.4. ASSESSMENT STALEN	22
2.5. ASSESSMENT CONSERVATIE	22
3. DATERING EN INTERPRETATIE	23
3.1. GEMOTIVEERDE INTERPRETATIE VAN VONDSTEN EN SPOREN	23
3.2. CONFRONTATIE MET RESULTATEN BUREAUSTUDIE	23
3.3. SYNTHESE	23
3.4. BEANTWOORDING ONDERZOEKSVRAGEN	23
4. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	26
4.1. AARD VAN DE POTENTIËLE KENNIS	26
4.2. WAARDERING	26
4.3. KADER VOOR EXPLOITATIE VOOR POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING	26
5. SAMENVATTING	28
6. BIBLIOGRAFIE	29
7. BIJLAGEN	30

1. BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1. Onderzoeksopdracht

1.1.1. Inleiding

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd naar aanleiding van de geplande aanleg van een bedrijfsloods binnen het projectgebied. Het bureauonderzoek dat kadert in het archeologisch vooronderzoek werd uitgevoerd door Ruben Willaert bvba en is terug te vinden als bekrachtigde archeologienota (ID 10279)¹. Huidig verslag is de rapportage van het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek.

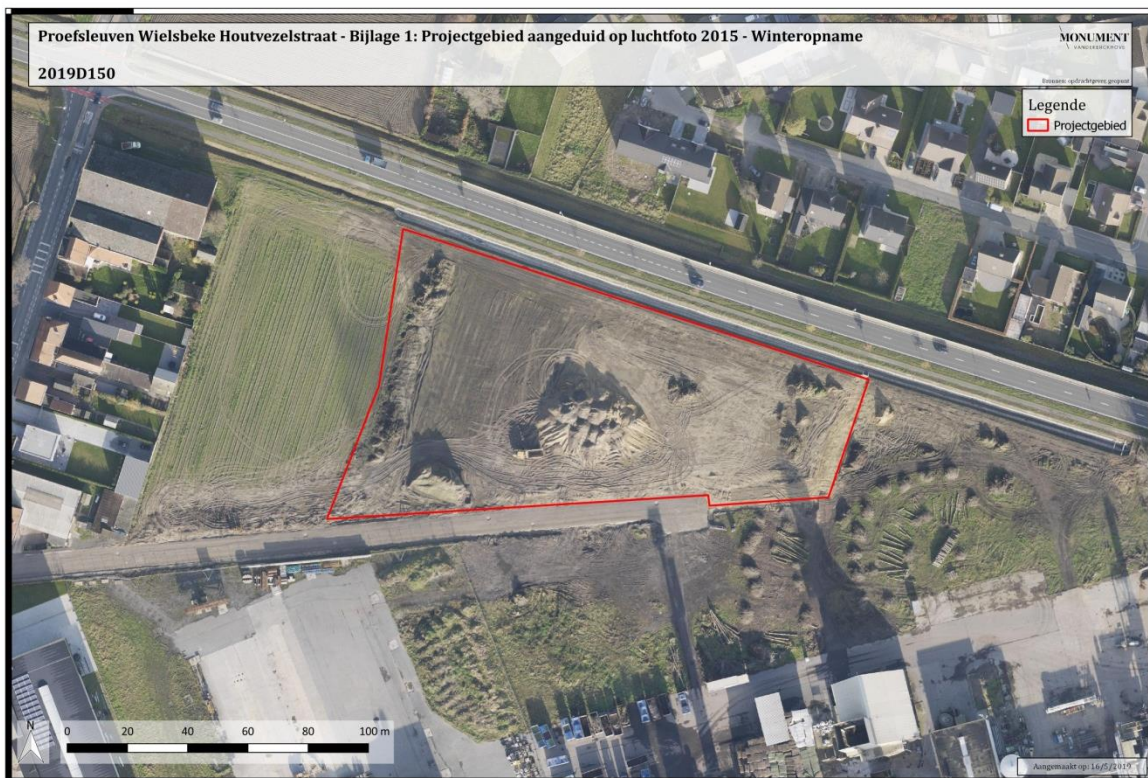
1.1.2. Vraagstelling

De bedoeling van het archeologisch onderzoek is te achterhalen of archeologische sporen en structuren herkend kunnen worden binnen het projectgebied (Figuur 1). Hiertoe worden volgende (niet-limitatieve) onderzoeksvragen voorgesteld:

- Wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding? Hoe verhouden de waarnemingen in de profielputten zich ten opzichte van deze van het landschappelijk bodemonderzoek?
- In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Is er sprake van verstoring?
- Zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.
- Op welke diepte bevindt het archeologisch leesbare niveau zich? Is er sprake van meerdere sporenniveaus?
- Wat is de bewaringstoestand van de sporen?
- Kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem, het landschap en de archeologische waarnemingen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?
- Kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid?
- Zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? wat is de omvang? Hoeveel niveaus? geschatte aantal individuen?

¹ VAN GOIDSENHOVEN W., WILLAERT A., THYS C., 2019.

- Wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale ontwikkeling en geschiedenis?
- Hoe verhouden de waarnemingen zich tot de cartografische gegevens en de gekende vindplaatsen in de ruime omgeving?
- Voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in situ mogelijk)?
- Voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in-situ bewaard kunnen blijven:
 - Wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?
 - Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?
 - Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
 - Zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Figuur 1: Projectgebied op een luchtfoto uit 2015 (© geopunt) (zie bijlage 1).

1.1.3. Randvoorwaarden

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle onderbroken

proefsleuven over het volledige onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt)². Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed. Daarnaast worden extra volgsleuven, dwarsseuven en/of kijkvensters aangelegd om een beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen.

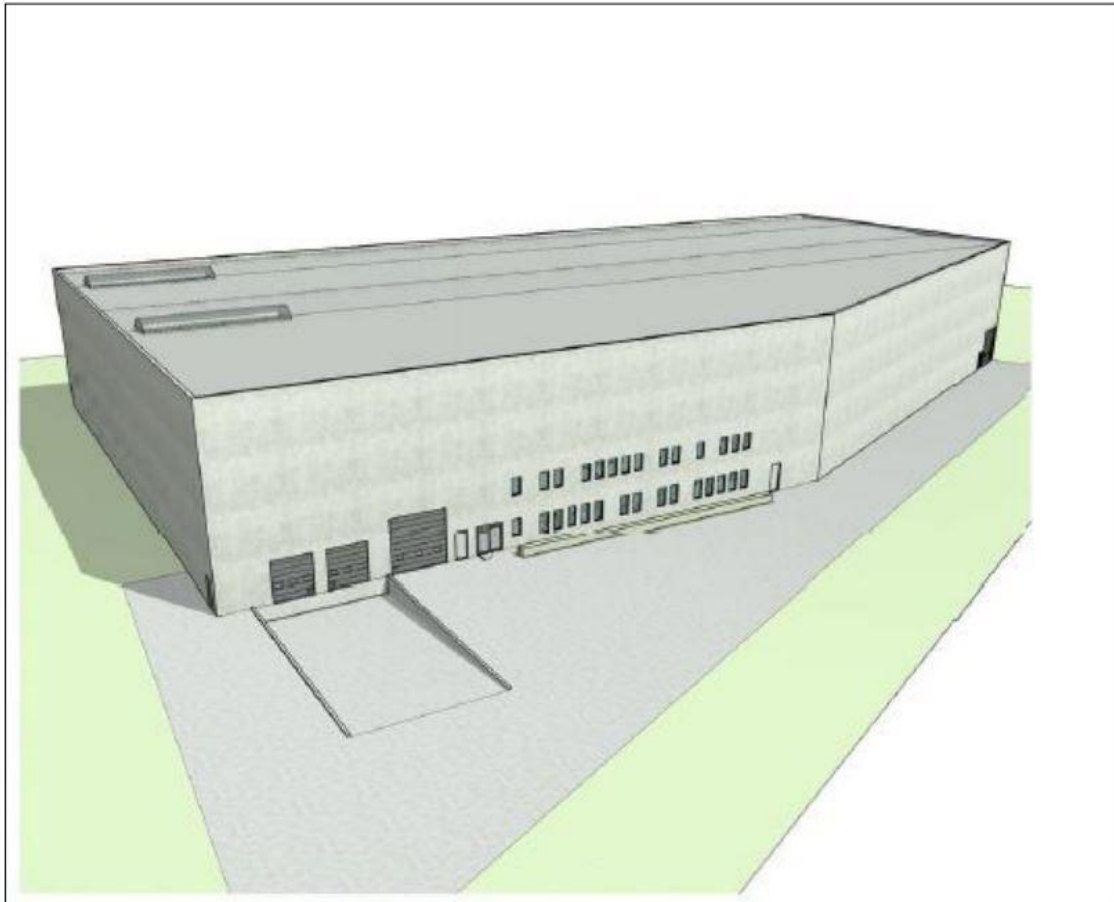
Er wordt 10% van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven aangevuld met volgsleuven, dwarsseuven of kijkvensters en dit voor 2,5% van de totale oppervlakte van het projectgebied. In totaal dient 12,5% van de afgebakende zone onderzocht te worden. In het programma van maatregelen wordt voorgesteld de proefsleuven oost-west aan te leggen. De grond wordt gescheiden afgegraven (teelaarde, moederbodem) en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt. Voor het grondwerk werd gebruik gemaakt van een rupskraan met niet-getande kraanbak.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling kan beantwoord worden.

1.1.4. Geplande werken

Het terrein heeft een oppervlakte van 10870m². Er zal een bedrijfsloods worden gebouwd met bijbehorende laad- en loskade, omgeven door verharding en groenzone (Figuur 2). De oppervlakte van het geplande gebouw bedraagt 5819m² welke zal worden ingericht door middel van individuele zolen (aanzetpeil ongeveer 120cm onder het maaiveld). De twee laadkades worden uitgegraven tot op een diepte van ongeveer 1,30m onder het maaiveld. Ten oosten en zuiden van het nieuwe gebouw wordt over een oppervlakte van 3180m² het terrein verhard. De rest van het terrein wordt ingericht als groenzone. Voor de groenzone en de verharding wordt een bodemingreep voorzien van 50cm onder het maaiveld.

² Als men de kosten-baten afweging maakt, is deze methode van proefsleuven het meest aangewezen om archeologische sites op te sporen en te prefereren boven andere systemen. Zie *Onderzoeksrapport agentschap Onroerend Erfgoed 48. Archeologisch vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie.*

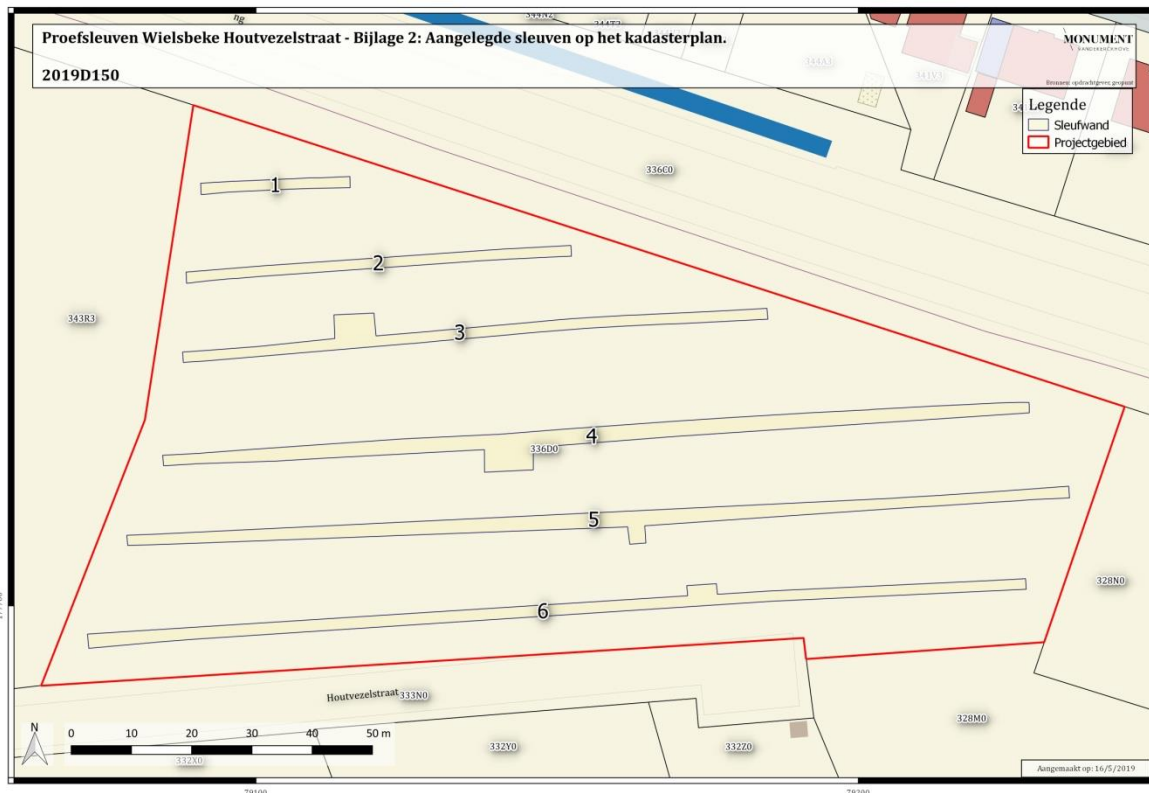
Figuur 2: Ontwerp van de nieuwe bedrijfsloods met verharding en groenzone.

1.2. Werkwijze en strategie

1.2.1. Beschrijving en motivering onderzoeksstrategie

Gezien de uitgevoerde bureaustudie de aanwezigheid van een archeologische site niet kon uitsluiten werd overgegaan tot een proefsleuvenonderzoek. Hierbij werden zes parallelle, 1,80m brede sleuven met een tussenafstand van 12 tot 15m en een O-W oriëntatie aangelegd met als doel de ondergrond archeologisch in kaart te brengen.

Figuur 3 is een plan waarop de verschillende sleuven geprojecteerd staan op het kadasterplan. In totaal werden er zes sleuven aangelegd. Sleuf 1 had een oppervlakte van 44m², sleuf 2: 110m², sleuf 3: 197m², sleuf 4: 365m², sleuf 5: 334m² en sleuf 6: 300m² (Tabel 1). In totaal werd 1350m² van het terrein onderzocht met het proefsleuvenonderzoek. Dit komt neer op ca. 12,42% van de totale oppervlakte van het terrein dat werd onderzocht (10870m²).

Figuur 3: Inplantingsplan van de proefsleuven op het kadasterplan (zie bijlage 2).

Tabel 1: Oppervlakte per sleuf.

Sleufnummer	Oppervlakte
1	44m ²
2	110m ²
3*	197m ²
4*	365m ²
5*	334m ²
6*	300m ²
Totaal	1350m²
Opp. Projectgebied	10870m²
Totaal %	12,42%

*inclusief kijkvenster

1.2.2. Organisatie van het vooronderzoek

Het terreinwerk werd uitgevoerd door veldwerkleider Bert Heyvaert en archeoloog-assistent Alyssa Boecksteyns. Tevens werd een beroep gedaan op aardkundige Pierre Legrand. Het veldwerk vond plaats op 8 mei en werd de volgende dag gedicht.

Figuur 4: Zicht vanuit het noordwesten op de getrokken O–W sleuven.

1.2.3. Gebruikt materiaal

Voor het afgraven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met een platte graafbak van 1,80m breed. De bodem werd afgegraven tot op het archeologisch relevante niveau, waar de sporen zichtbaar werden. Dit gebeurde steeds onder begeleiding van de veldwerkleider om te verzekeren dat de juiste diepte werd bekomen. Onmiddellijk na het uitgraven werden de sporen opgeschaafd, gefotografeerd (code **WIOU19 2019D150**) en beschreven. Teneinde een goed inzicht te krijgen in de bodemopbouw werden verspreid over het terrein een viertal wandprofielen schoongemaakt, gefotografeerd, beschreven en ingetekend op schaal 1:20. De foto's werden genomen met een Nikon van het type Coolpix waterproof 18m/59ft Shockproof 2m 6.6ft met optical zoom 4.3-21.5mm 1:2.8. Alle vondsten werden gerecupereerd per context en in een vondstenzakje gestoken samen met een vondstenkaartje. Het digitaal inmeten van de sporen en het bepalen van de hoogte van het terrein en de afgegraven niveaus (in TAW) werd gedaan door middel van een GPS toestel.

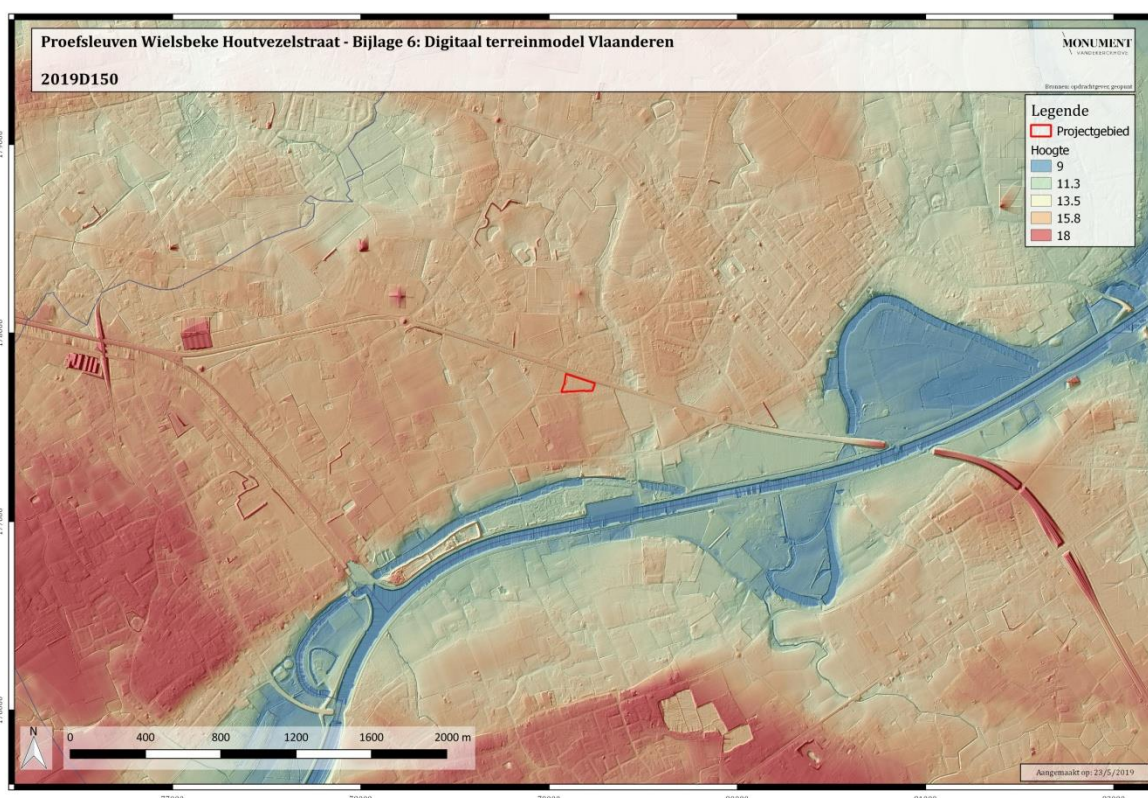
1.2.4. Inbreng specialisten

Aardkundige Pierre Legrand stond in voor de registratie en interpretatie van de gezette bodemprofielen.

1.3. Assessment onderzochte gebied ³

1.3.1. Landschappelijke ligging

De gemeente Wielsbeke ligt zowel op de alluviale Leievallei als op de uitlopers van het zandlemige Hoogland van Hulste (Figuur 5). Het onderzoeksgebied is te situeren in de zand- en leemstreek en ligt op een hoogte tussen de +14,m en +15,6m TAW. Op hydrografisch vlak ligt het gebied in het Leiebekken, deelbekken Gaverbeek.

Figuur 5: Projectgebied aangeduid op het DTM Vlaanderen (zie bijlage 6).

1.3.2. Historische situering

Op de droge bewerkbare gronden aan de Leieoevers kwamen er, los van elkaar, verschillende landbouwgemeenschappen tot ontwikkeling. Wielsbeke heeft waarschijnlijk een Frankische oorsprong aangezien de oudste vermelding van Wielsbeke in 1075 te dateren is als Wielsbecke. Bestuurlijk maakte het dorp deel uit van het graafschap Vlaanderen, kasselrij Kortrijk, roede van Tielt. Een telling uit 1469 verklaart dat de parochie ca. 160 inwoners kende. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) heeft het dorp zwaar te verduren onder oorlogsgeweld. Tijdens het Ancien Regime kent telt Wielsbeke twee

³ VAN GOIDSENHOVEN W., WILLAERT A., THYS C., 2019.

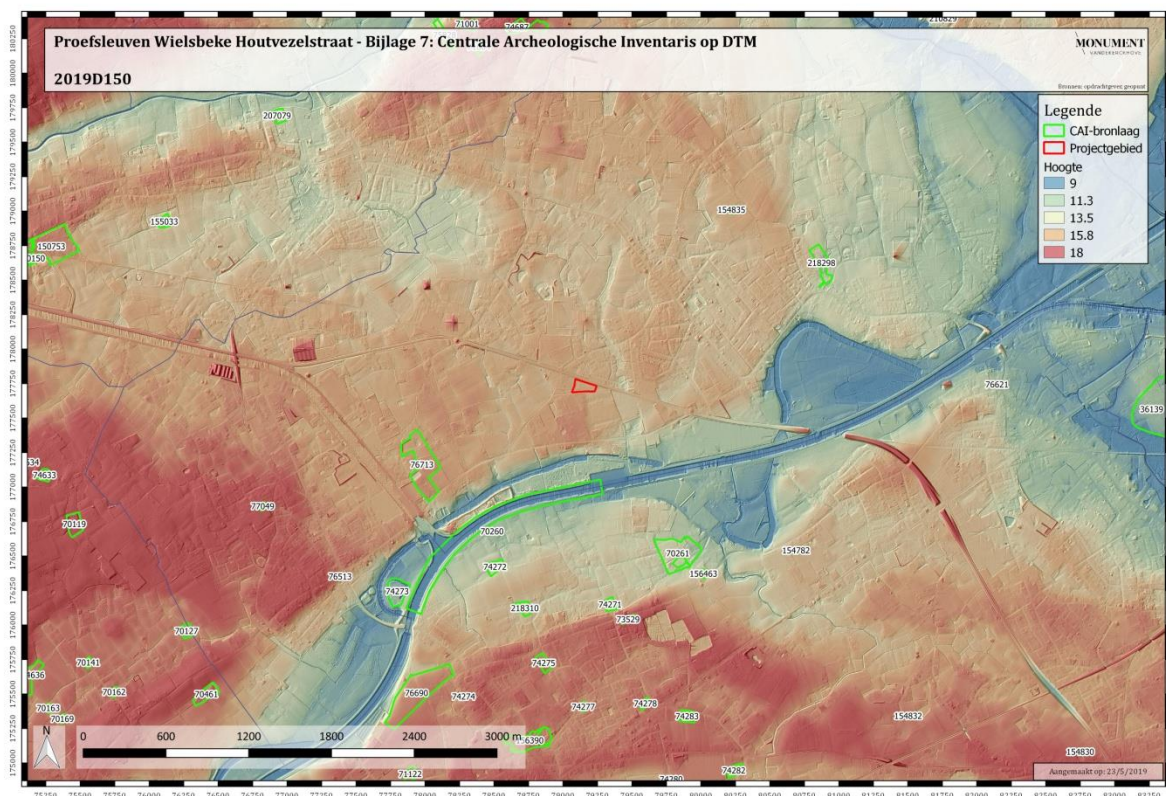
windmolens, waaronder een graanmolen op de Molenhoek. In de 18e eeuw groeit de bevolking en naast kleine landbouwuitbatingen is vooral de opkomende vlasnijverheid een aanvullende bron van inkomsten. In 1840-1844 worden verbeteringswerken aan de Leie uitgevoerd. Deze kanalisatie leidde tot een grote stijging van het waterverkeer over de Leie. Ter aanvulling van de twee bestaande windmolens wordt in 1803 aan de noordzijde van de Molenstraat een nieuwe molen opgericht. In 1868 wordt deze molen uitgebreid met een maalderij, aangedreven door een stoommachine. Rond 1887 wordt de maalderij vergroot en wordt opnieuw een stoommachine geïnstalleerd. Vóór 1900 wordt de windmolen buiten gebruik gesteld en de site enkel als maalderij verdergezet. Vanaf het midden van de 19de eeuw kende de vlasnijverheid een grote bloei doordat er geen verbod meer wordt gesteld op het roten in de Leie. Door de Engelse en Ierse vlaskopers werd de Leie "The Golden River" genoemd, vanwege zijn vermeende unieke rootkwaliteit van het Leiewater, wat eigenlijk voornamelijk te maken had met de trage stroming. Wanneer de Tweede Wereldoorlog uitbreekt houdt het 13de Linierement van de 8ste Infanteriedivisie als enige Belgische regiment stand tegen een Duitse overmacht, van 23-26 mei 1940. Zware gevechten langs de Leie in o.a. Wielsbeke leiden tot grote verliezen. Door terugtrekkende Belgische troepen wordt de spoorwegbrug over de Leie tussen Sint-Eloois-Vijve en Wielsbeke opgeblazen. Na de drie dagen strijd zijn het dorpscentrum en kerk Wielsbeke zwaar verwoest. In plaats van heropbouw en herstelling van de kerk kiest men om meer naar het noorden, op de "Molenhoek", een volledig nieuwe Sint-Laurentiuskerk in modern-gotische stijl op te trekken.

1.3.3. Archeologisch kader

Archeologische vondsten binnen het grondgebied van Wielsbeke wijzen op een oude menselijke oorsprong. Bij een opgravingscampagne aan de Vaartstraat zijn silexartefacten en een gepolijste bijl uit het neolithicum gevonden. Aan de Lobeekstraat zijn funeraire sporen uit de bronstijd en de Romeinse periode aangetroffen, samen met een ruim aantal gebouwplattegronden. Veldpropsecties in de omgeving van het projectgebied wijzen zelfs op menselijke aanwezigheid in het mesolithicum. Bij het onderzoek aan de Vaartstraat werden tevens een 5-tal Romeinse brandrestengraven blootgelegd. Een concentratie paalsporen is mogelijk in verband te brengen met een vroeg-Romeins tweeschepig gebouw. Tal van andere vondsten bevestigen de Romeinse aanwezigheid in de omgeving. Mogelijk werd een deel van het in cultuur gebracht kouterland overgenomen in de vroege middeleeuwen.

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen archeologische vindplaatsen gekend. Op het perceel ten westen van het terrein werd in april 2017 een proefsleuvenonderzoek geadviseerd naar aanleiding van een geplande ontwikkeling. Ten noordoosten van het plangebied, op de terreinen tussen de De Maurissenstraat en de Lobeekstraat, werden bij twee opgravingscampagnes funeraire sporen uit de bronstijd en Romeinse periode onderzocht. Ook werden een groot aantal gebouwplattegronden en andere bewoningssporen aangetroffen die wijzen op een continue menselijke aanwezigheid van de bronstijd tot in de middeleeuwen. Op het terrein aan de Vaartstraat te Wielsbeke werden in 2005 funeraire

sporen en resten van bewoning uit de Romeinse periode en nederzettingssporen uit de middeleeuwen onderzocht. Het vermelden waard is de vondst van een neolithische, gepolijste vuistbijl (CAI76713). Verder wijzen de verschillende gekende vindplaatsen in de ruime omgeving op menselijke bewoning en begraving in de Romeinse periode en middeleeuwen. Op basis van de verspreide vondsten van lithische artefacten vermoedt men ook menselijke aanwezigheid tijdens het laatpaleolithicum en mesolithicum. Overige gekende waarden op het kaartblad van de CAI betreffen cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse en vroegmoderne hoeves (Figuur 6).

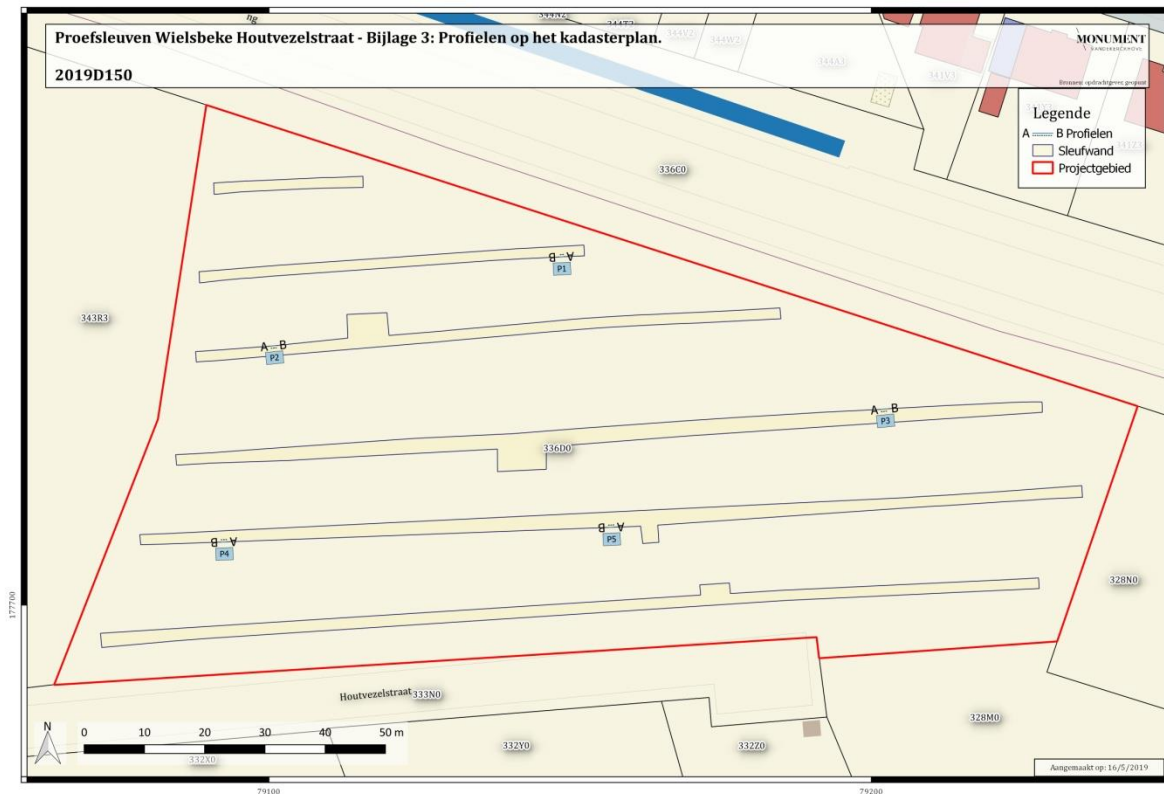

Figuur 6: CAI afgebeeld op het DTM (zie bijlage 7).

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. Stratigrafie

De bodemopbouw is over het gehele terrein gelijkaardig. Deze wordt besproken aan de hand van profiel 2. De locatie van de aangelegde profielen kan worden bekeken op Figuur 7.

Figuur 7: Aangelegde profielen op het kadasterplan (zie bijlage 3).

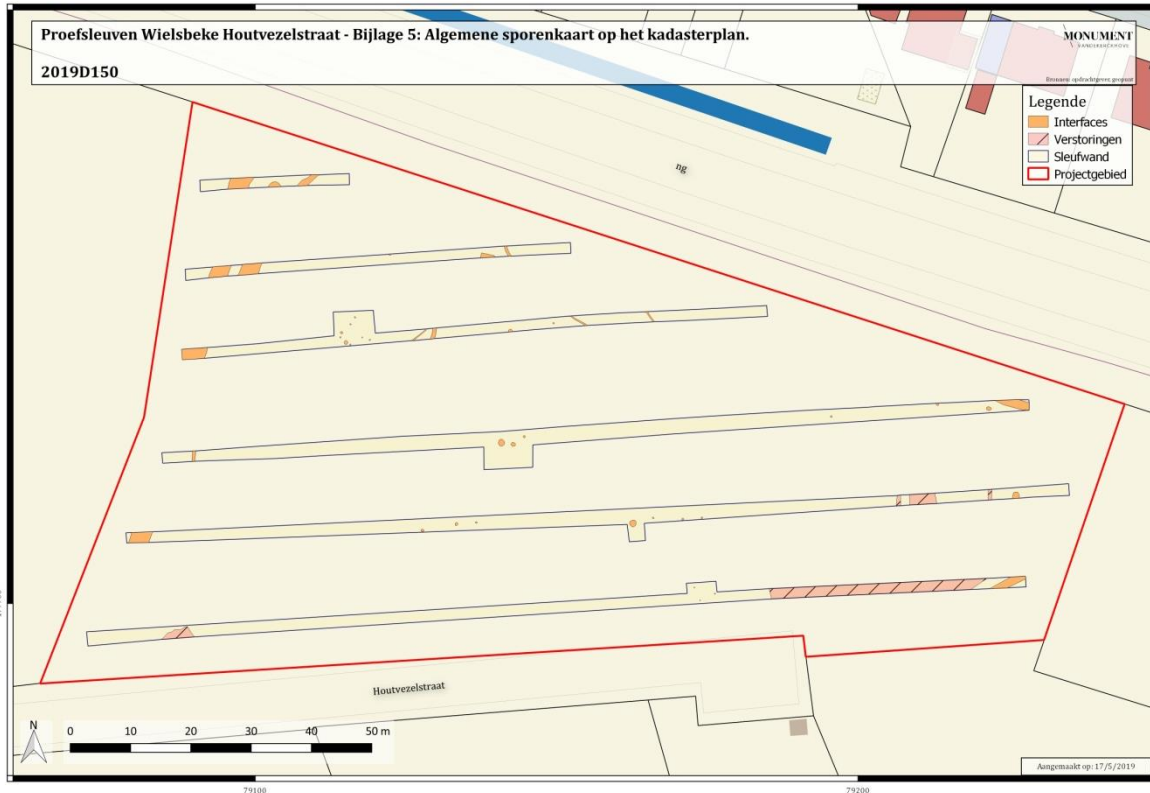
Profiel 2 (Figuur 8) heeft een Ap – B – C structuur. De ploeglaag (Ap) heeft een dikte van 40cm en is donkerbruinzwart van kleur. Er zijn veel wortels en humus aanwezig. De B-horizont is onder de ploeglaag te situeren en heeft een dikte van 10 tot 20cm. Deze heeft een grijsbeige kleur. Hieronder, op een diepte van 50 tot 60cm, is de moederbodem te situeren. Deze is licht grijsoranje van kleur en bevat roestvlekken die zijn ontstaan door oxidatie.

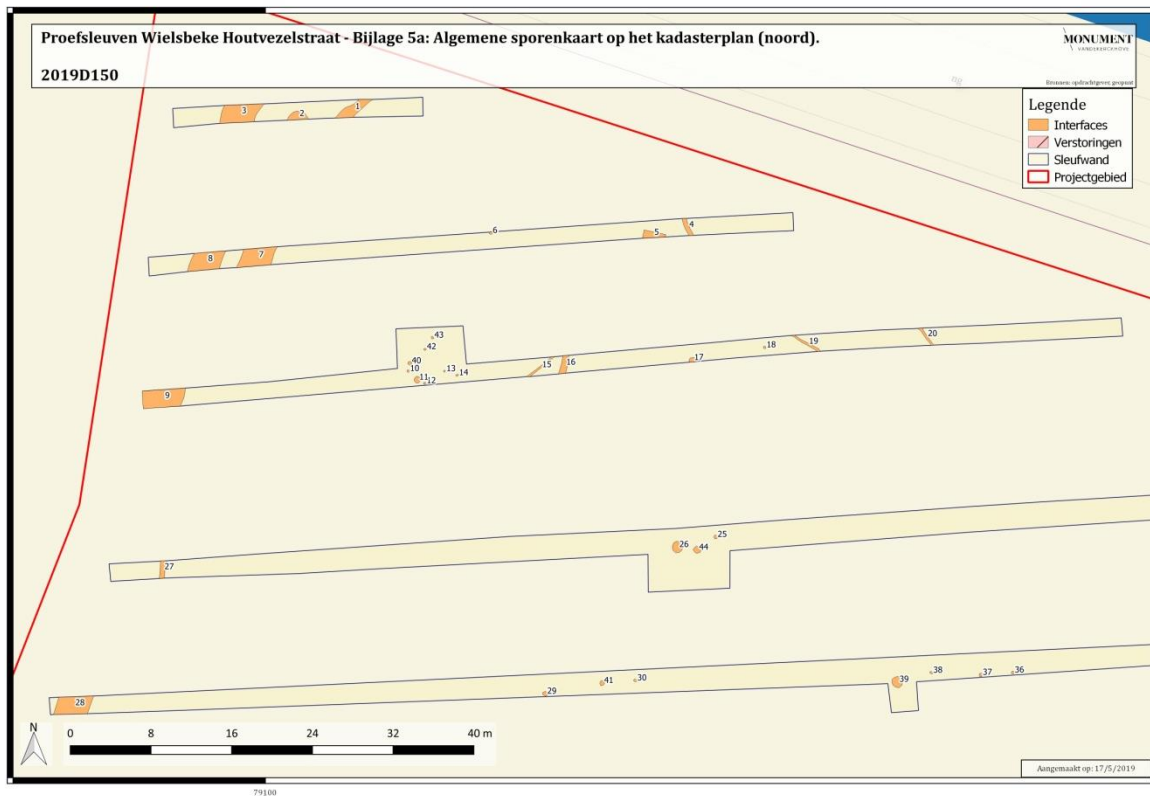
Figuur 8: Profiel 2, sleuf 3.

2.2. Assessment sporen

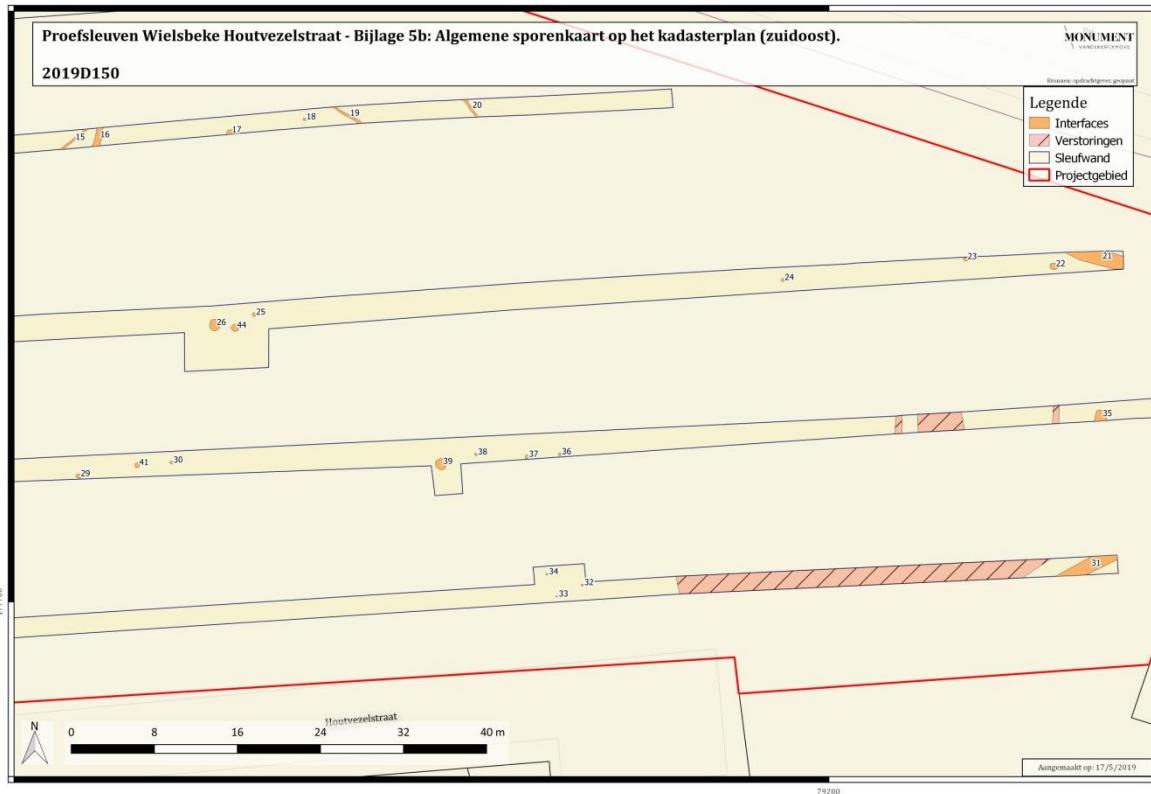
In totaal konden 46 grondsporen opgetekend worden in de zes sleuven. Het vondstenmateriaal dat in de sporen werd aangetroffen kon algemeen worden gedateerd in de IJzertijd/Romeinse periode. Het gaat om de archeologische resten van 24 paalsporen, 8 kuilen, 7 grachten en 6 greppels. De beschrijving van de sporen kan gevolgd worden op de plannen op Figuur 9, Figuur 10 en Figuur 11.

Figuur 9: Algemene sporenkaart geprojecteerd op het kadasterplan (zie bijlage 5).

Figuur 10: Algemene sporenkaart geprojecteerd op het kadasterplan (noord) (zie bijlage 5a).

Figuur 11: Algemene sporenkaart geprojecteerd op het kadasterplan (zuidoost) (zie bijlage 5b).

Sporen 1, 3, 8 en 9 zijn vier grachten (Figuur 12 en Figuur 13) in het noordwesten van het onderzoeksgebied. Ze hebben allen een grijsbruine vulling en zijn 1 tot 3m breed.

In sleuf 3 en kijkvenster 1 werden 8 paalkuilen teruggevonden die samen mogelijk een deel van een gebouwplattegrond vormen. Het gaat om spoornummers 10, 11, 12, 13, 14, 40, 42 en 43 (Figuur 14, Figuur 15 en Figuur 16). De sporen zijn zeer bleek en moeilijk zichtbaar. Ze hebben een diameter van 20 tot 60cm. Spoor 14 werd gecoupeerd en bleek in profiel 10cm diep bewaard gebleven.

In het midden van sleuf 4 werden een kuil en twee paalsporen aangetroffen (sporen 25, 26 en 44). Kuil 26 (Figuur 17) heeft een diameter van 100cm en een donkerbruine vulling. In deze kuil werd een stuk handgevormd aardewerk (Inr. 1) gevonden.

In het zuiden van het onderzoeksgebied werd ook een cluster paalkuilen aangetroffen, namelijk sporen 29, 30, 32, 33, 34, 36, 37, 38 en 41 (Figuur 18 en Figuur 19). De diameter van de sporen is 15 tot 60cm. De locatie van deze sporen doen vermoeden dat zij ook deel uitmaken van meerdere gebouwen. Paalspoor 30 werd gecoupeerd en had een diepte van 30cm. Hierin werden ook twee scherven handgevormd aardewerk (Inr. 2) aangetroffen.

Figuur 12: Spoor 1, sleuf 1.

Figuur 13: Spoor 3, sleuf 1.

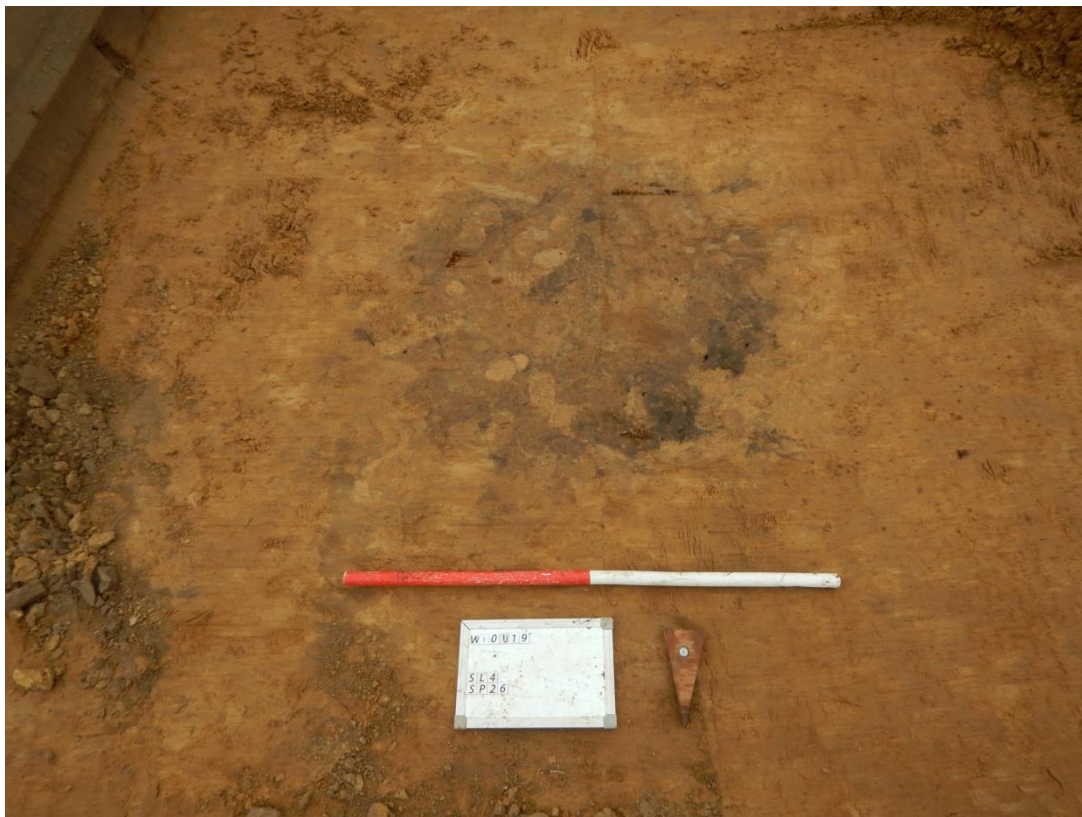
Figuur 14: Paalsporen in kijkvenster 1 en sleuf 3.

Figuur 15: Spoor 14, sleuf 3.

Figuur 16: Spoor 14, sleuf 3, coupe.

Figuur 17: Spoor 26, sleuf 4.

Figuur 18: Spoor 30, sleuf 5.

Figuur 19: Spoor 30, sleuf 5, coupe.

2.3. Assessment vondsten

De vondsten die werden aangetroffen tijdens het proefsleuvenonderzoek kunnen worden gedateerd in de metaaltijden en/of Romeinse tijd. De vondsten werden aangetroffen in een paalspoor en een kuil. Er werd ook een stuk aardewerk tijdens de aanleg van het archeologisch vlak aangetroffen dat in de late middeleeuwen kan worden gedateerd. Er is bij het onderzoek enkel aardewerk aangetroffen.

In totaal werden drie fragmenten aardewerk gevonden (Inr. 1 en 2). Eén randje (Inr. 1, Figuur 20) werd aangetroffen in paalspoor 26. Het betreft een fragment in handgevormd aardewerk met chamotteverschraling. Daarnaast konden nog één handgevormde rand en een sterk verweerd wandfragment in grijs aardewerk (Inr. 2, Figuur 21) worden ingezameld in kuil 30. Tot slot werd tijdens de aanleg van het archeologisch vlak een randfragment van een teil in roodgeglazuurd aardewerk (Inr. 3, Figuur 22) aangetroffen.

Figuur 20: Handgevormd aardewerk aangetroffen in spoor 26 (Inr. 1).

Figuur 21: Grijs aardewerk en handgevormd aardewerk aangetroffen in spoor 30 (Inr. 2).

Figuur 22: Roodgeglazuurd aardewerk aangetroffen tijdens de aanleg van het archeologisch vlak (Inr. 3).

2.4. Assessment stalen

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

2.5. Assessment conservatie

Niet van toepassing voor dit onderzoek.

3. DATERING EN INTERPRETATIE

Op het onderzoeksterrein werd een vochtige zandleem bodem aangetroffen met een ploeglaag van ongeveer 40cm dik. Het archeologisch niveau bevond zich in het algemeen tussen de +14,50m TAW en +14,80m TAW

Er werd een dense concentratie aan sporen gevonden binnen het plangebied. Er werden in totaal 46 sporen aangetroffen, waarvan 24 paalsporen, 8 kuilen, 7 grachten en 6 greppels. Het vondstenmateriaal is eerder schaars. Op basis van de aangetroffen vondsten (o.a. handgevormd aardewerk) en sporen wordt binnen het plangebied een site uit de metaaltijden/Romeinse periode verwacht.

3.1. Gemotiveerde interpretatie van vondsten en sporen

Binnen het plangebied werden archeologisch relevante sporen aangetroffen in de vorm van grachten, greppels, paalkuilen en kuilen. De combinatie van deze sporen(clusters) met het aangetroffen handgevormd aardewerk doen echter vermoeden dat zich binnen het plangebied een nederzettingssite bevindt uit de metaaltijden en/of Romeinse periode.

3.2. Confrontatie met resultaten bureaustudie

Op basis van de verschillende archeologische sites die aan het licht kwamen in de omgeving, werd in het bureauonderzoek besloten dat er een reële kans is voor de aanwezigheid van een archeologische site op het terrein. Na het uitvoeren van het proefsleuvenonderzoek kan worden besloten dat er zich inderdaad een archeologische site bevindt op het terrein die in de metaaltijden en/of Romeinse periode kan worden gedateerd.

3.3. Synthese

Het archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bracht een grote hoeveelheid archeologische sporen aan het licht. Deze bestonden uit paalsporen, kuilen, grachten en greppels. Het vondstenmateriaal bleef beperkt. Desalniettemin kan op basis van het archeologisch sporen- en vondstenensemble een nederzettingssite uit de metaaltijden en/of Romeinse periode verwacht worden binnen het plangebied.

3.4. Beantwoording onderzoeksvragen

- *Wat zijn de waargenomen bodemhorizonten, beschrijving + duiding? Hoe verhouden de waarnemingen in de proefsleuven zich ten opzichte van deze van het landschappelijk bodemonderzoek?*

De bodemopbouw kent een Ap – B – C structuur. De ploeglaag (Ap) heeft een dikte van 40cm en is donkerbruinzwart van kleur. Er zijn veel wortels en humus aanwezig. De B-horizont is onder de ploeglaag te situeren en heeft een dikte van 10 tot 20cm.

Deze heeft een grijsbeige kleur. Hieronder, op een diepte van 50 tot 60cm, is de moederbodem te situeren. Deze is licht grijsoranje van kleur en bevat roestvlekken ten gevolge van oxidatieprocessen.

- *In hoeverre is de bodemopbouw nog intact? Is er sprake van verstoring?*
De bodem blijkt enkel in de zuidoostelijke hoek lokaal verstoord, vermoedelijk ten gevolge van de aanleg van de nieuwe wegenis. De bodemopbouw binnen de rest van het onderzoeksterrein blijkt intact.
- *Zijn er (nog) bodemsporen aanwezig? In welke mate zijn ze natuurlijk of antropogeen? Beschrijf.*
Er werden 46 sporen aangetroffen tijdens het onderzoek, waarvan één vermoedelijk een natuurlijk oorspong kent. Alle andere sporen zijn antropogeen van aard. Het gaat om 24 paalsporen, 8 kuilen, 7 grachten en 6 greppels.
- *Op welke diepte bevindt het archeologisch leesbare niveau zich? Is er sprake van meerdere sporenniveaus?*
Het archeologisch niveau bevindt zich in het algemeen tussen de +14,50m TAW en +14,80m TAW. Er werd slechts één relevant archeologisch niveau aangetroffen op een diepte van gemiddeld 65cm -mv.
- *Wat is de bewaringstoestand van de sporen?*
De archeologische sporen zijn matig tot goed bewaard. Voor de paalkuilen kon een diepte van 10 tot 30cm opgetekend worden. Alle sporen kenmerken zich door hun uitgeloopte kleur en/of hoge bioturbatiegraad, wat duidt op een hoge ouderdom.
- *Kunnen de bodemkundige vaststellingen gerelateerd worden aan de eventuele afwezigheid van antropogene sporen?*
De archeologische resten werden verspreid binnen het ganse terrein aangetroffen, behalve in de verstoorde zone in het zuidoosten.
- *Wat is de relatie tussen de bodem, het landschap en de archeologische waarnemingen?*
Het onderzoeksgebied is gelegen op een verhoging in het landschap, nabij de Leie, wat een goede locatie is voor bewoning, wat bevestigd wordt door de aangetroffen sporen.
- *Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren, is er een ruimtelijk verband?*
Er werden in verschillende sleuven een aantal clusters van paalsporen aangetroffen die waarschijnlijk deel uitmaken van één of meerdere structuren.

- *Kan op basis van het gerecupereerde materiaal een uitspraak gedaan worden over datering of fasering? Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?*
Er werden uit twee sporen handgevormd aardewerk gerecupereerd. Op basis hiervan wordt een datering in de metaaltijden en/of Romeinse periode vooropgesteld.
- *Kan op basis van de waargenomen archeologische fenomenen een uitspraak gedaan worden over de aard en omvang van de menselijke aanwezigheid? Zijn er indicaties die wijzen op de inrichting van een erf of nederzetting?*
De archeologische resten werden verspreid binnen het ganse terrein aangetroffen, behalve in de verstoorde zone in het zuidoosten. Op basis van de aangetroffen palenclusters lijkt het te gaan om één- of meerdere gebouwstructuren binnen een nederzetting, vermoedelijk afgebakend door greppels en/of grachten.
- *Zijn er indicaties voor de inrichting van een funeraire ruimte? Wat is de omvang? Hoeveel niveaus? Geschatte aantal individuen?*
Er zijn geen indicaties dat er een funeraire ruimte aanwezig is binnen het onderzoeksgebied.
- *Wat betekenen de gegevens mogelijk voor een aanvulling van kennisleemtes van de lokale en regionale ontwikkeling en geschiedenis?*
Verder onderzoek op deze site zou meer informatie kunnen geven over de ontstaansgeschiedenis van Wielsbeke die mogelijks teruggaat tot de metaaltijden en/of Romeinse periode.
- *Hoe verhouden de waarnemingen zich tot de cartografische gegevens en de gekende vindplaatsen in de ruime omgeving?*
Er werden geen structuren of sporen gevonden die met zekerheid in de nieuwste tijd kunnen worden gedateerd, wat overeenkomt met de beschikbare cartografische gegevens.
- *Voor waardevolle vindplaats(en) die bedreigd worden door de geplande werkzaamheden: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (m.a.w. is behoud in situ mogelijk)?*
Het archeologisch niveau bevindt zich gemiddeld 60 tot 80cm onder het maaiveld. Het gebouw dat zal worden geconstrueerd in kader van de geplande werken heeft een maximale bodemverstoring van 1,20 tot 1,30m, waardoor een bewaring in situ niet mogelijk zal zijn.
- *Voor bedreigde waardevolle vindplaatsen die niet in-situ bewaard kunnen blijven:*
 - *Wat is de ruimtelijke afbakening (in X, Y en Z coördinaten) van de zone(s) voor vervolgonderzoek?*

Het volledige onderzoeksgebied wordt geadviseerd voor verder onderzoek. Voor de afbakening van de advieszone wordt verwezen naar het programma van maatregelen.

- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht?
Zie programma van maatregelen.
- Welke vraagstellingen zijn voor het vervolgonderzoek relevant?
De vraagstellingen voor het vervolgonderzoek staan uitgewerk in het programma van maatregelen.
- Zijn er voor de beantwoording van de vraagstelling(en) natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke types staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
Er zal natuurwetenschappelijk onderzoek nodig zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Hiervoor wordt tevens verwezen naar het programma van maatregelen.

4. POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING

4.1. Aard van de potentiële kennis

De kennisvermeerdering na dit archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem bestaat erin dat er binnen het terrein een groot aantal archeologische sporen aanwezig zijn. Op basis van de vondsten gaat het om de nederzettingsresten uit de metaaltijden en/of Romeinse periode. Verder onderzoek zou meer informatie kunnen geven over de datering en functie van de gevonden archeologische sporen.

4.2. Waardering

De prospectie met ingreep in de bodem leverde het bewijs dat er een archeologische site aanwezig is op het terrein welke kan gedateerd worden in de metaaltijden en/of Romeinse periode. Het potentieel tot kennisvermeerdering van de waargenomen archeologische sporen wordt zeer hoog ingeschat waardoor er verder onderzoek in de vorm van een archeologische opgraving wordt geadviseerd.

4.3. Kader voor exploitatie voor potentieel op kennisvermeerdering

Er wordt in het kader van de resultaten van het proefsleuvenonderzoek verder onderzoek in de vorm van een archeologische opgraving geadviseerd. Deze informatie zou leiden tot

kennisvermeerdering over de nederzettingsgeschiedenis binnen het plangebied en de directe omgeving.

5. SAMENVATTING

Op basis van de geplande bouw van een bedrijfsloods in de Houtvezelstraat (perceelsnummer 336D) in Wielsbeke, dringt zich na een grondige bureaustudie een archeologisch vooronderzoek op. Het plangebied is 10870m² groot. Op het terrein zal een bedrijfsloods worden gebouwd met bijbehorende laad- en loskade, omgeven door verharding en groenzone.

Op het terrein werden 6 sleuven aangelegd met een O - W oriëntatie. In totaal konden bij het proefsleuvenonderzoek 46 sporen opgemeten worden verspreid over alle sleuven, waarvan 24 paalsporen, 8 kuilen, 7 grachten en 6 greppels.

Op basis van de gezette profielen kan worden besloten dat het terrein overal een gelijkaardige bodemopbouw heeft. Het gaat om een vochtige zandlemige bodem met een Ap – B – C structuur. Het archeologisch niveau bevond zich in het algemeen tussen de +14,50m TAW en +14,80m TAW.

Tijdens de prospectie met ingreep in de bodem werden tal van greppels, grachten, kuilen en palen(clusters) aangetroffen die op basis van het aangetroffen vondstenmateriaal in de metaaltijden en/of /Romeinse periode kunnen worden gedateerd. Gezien het potentieel op kennisvermeerdering, wordt er verder archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd in de vorm van een archeologische opgraving (zie programma van maatregelen).

6. BIBLIOGRAFIE

VAN GOIDSENHOVEN W., WILLAERT A., THYS C., 2019. Houtvezelstraat (Wielsbeke, West-Vlaanderen) Archeologienota Bureauonderzoek (fase 0), 2019B143, OE IDnr. 10279, Sint-Michiels-Brugge.

7. BIJLAGEN

Projectcode	2019D150
Onderwerp	Plannenlijst
Bijlage	1
Onderwerp/type	Situering plangebied op luchtfoto 2015
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	16/05/2019
Bijlage	2
Onderwerp/type	Sleuvenplan op kadasterplan
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	16/05/2019
Bijlage	3
Onderwerp/type	Profielen aangeduid op kadasterplan
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	16/05/2019
Bijlage	4
Onderwerp/type	Sleuvenplan met aanduiding van de hoogtes
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/05/2019
Bijlage	5
Onderwerp/type	Algemeen sporenplan op GRB
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/05/2019
Bijlage	5a
Onderwerp/type	Algemeen sporenplan op GRB (noord)
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/05/2019
Bijlage	5b
Onderwerp/type	Algemeen sporenplan op GRB (zuidoost)
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal

Datum	17/05/2019
Bijlage	6
Onderwerp/type	Onderzoeksgebied op DTM Vlaanderen
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	23/05/2019
Bijlage	7
Onderwerp/type	CAI-sites op DTM Vlaanderen
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	23/05/2019
Bijlage	8
Onderwerp/type	Referentieprofiel
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/05/2019
Bijlage	9
Onderwerp/type	Sporenlijst
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/05/2019
Bijlage	10
Onderwerp/type	Fotolijst
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	17/05/2019
Bijlage	11
Onderwerp/type	Inventarislijst
Aanmaakschaal	/
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	23/05/2019

Meer informatie is tevens beschikbaar via het digitale registratiesysteem:

<http://www.monarcho.be/web/monument/archeologie/public/home/home?globals=%7B%22ProjectId%22%3A%223779df78-c771-4c39-8a81-aa2900ad7ada%22%7D>